

Pvm 14.10.2024

Tarkastuslautakunnan kokous: 14.10.2024

Arvioinnin kohde: Sivistystoimi

Toimialasta vastaava viranhaltija: Sivistysjohtaja

Tarkastuslautakunnan arvioinnin ennakkokysymykset

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain §:n 121 mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellina arviointitehtävän hoitamiseksi (kuntalaki § 124). Tarkastuslautakunta odottaa saavansa tietoja ja näkemyksenne seuraavista asioista kokouksessaan. Arviointikysymykset koskevat vuotta 2024. Arvioinnin ennakkomateriaali on salassa pidettävää ja tarkoitettu tarkastuslautakunnan sisäiseen käyttöön.

Pyydämme ystävällisesti toimittamaan tiivistetyt vastaukset lomakkeen kysymyksiin Word-muodossa 10.10.2024 mennessä sähköpostitse osoitteeseen ee-tu.rantakeisu@bdo.fi ja juha.a.kauppinen@live.com. Tarkastuslautakunnan kokouksessa teillä on mahdollisuus esitellä toimialanne laajemmin esimerkiksi PowerPointillä.

Ennakkokysymyksiin vastaamiseksi voitte käyttää sitä tietoa, mitä teillä toiminnastanne jo on, uusia analyysejä ei ole tarpeen laatia. Voitte liittää vastauksiinne olennaista liitemateriaalia.

Vastaamme mielellämme lomaketta koskeviin kysymyksiinne.

Juha Kauppinen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Eetu Rantakeisu
Tarkastuslautakunnan sihteeri

Pvm 14.10.2024

Perustiedot toimialasta

Yleiskuvaus toimialan tehtävien ja palveluiden järjestämistavasta (ml. ostopalvelut)

Pääasialliset tehtävät ja palvelut toteutetaan itse. Poikkeuksena ostopalveluna toteutettavat lukion erityisopetus, Mariankandun sairaalakoulupaikat sekä siihen liittyvä oppilaskuljetus ja Valteri-konsultointi. Yhteistyösopimus mm. alueellisen erityisopetuskonsultaation rahoituksesta 2026 loppuun saakka ja liikuntapalveluiden toteuttamisesta Kaustisen Pohjan-Veikot r.y.:n kanssa. Kansalaisopiston ja musiikkiopiston talousarvioesitykset tulevat annettuna.

Organisaation ja tilivelvollisten lyhyt esittely

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila
3200 Sivistystoimen hallinto
3804 Etsivä nuorisotyö
3401 Toisen asteen yhteistyö
3501 Kansalaisopisto
3502 Musiikkioppilaitokset
3400 Hyvinvoinnin edistäminen
3601 Kirjasto
3901 Kulttuuripalvelut
3903 Kansantaiteenkeskus
3905 Kansansoitinmuseo
3908 LYKKY-lastenkulttuurikeskus

tilivelvollinen rehtori Ilona Salomaa-Uusitalo
3301 Musiikkilukio
3302 Lukion kulttuurituotanto
3303 Lukion erityinen kehittämistehtävä

Tilivelvolliset Keskuskoulun 1.-6. ja Järvelän koulun rehtori Pasi Kannainen ja Puumalan koulun ja Keskuskoulun 7.-9. rehtori Maria Kronqvist (1.8.-30.9.2024) sekä sivistysjohtaja Minerva Rannila (rehtorin sijainen).

3203 Keskuskoulu 1.-6.
3205 Puumalan koulu
3206 Järvelän koulu
3208 Keskuskoulu 7.-9.
3112 JOPO-ryhmä
3116 Valmistava opetus
3118 Kaustisen kerhotoiminta
3209 Erityisopetus ja -tuki
3211 Erityisluokka/perusopetus
3212 Kotikuntakorvaukset
3213 APIP-toiminta
3118 Kaustisen kerhotoiminta

tilivelvollinen vapaa-aikasihteeri Aija Järvenpää
3701 Liikuntapalvelut
3703 Urheilutalo
3706 Liikettä niveliin työikäiset ja ikäihmiset

Pvm 14.10.2024

3707 Harrastuksista ystäviä ja eväitä elämään 3801 Nuorisopalvelut 3803 Nuorisovaltuusto 3810 VAINU - vaikuttavaa nuorisotyötä 3811 HSM Kaustinen 3812 Koulunuorisotyö 3708 Tieliikenteen turvallisuuden edistäminen
Tilivelvollinen varhaiskasvatusjohtaja Virpi Kataja vs. Heli Pulkkinen 30.11.-24 saakka
3216 Esiopetus Kino 3217 Esiopetus Puumala 3218 Esiopetus Järvelä 3900 Varhaiskasvatuksen hallinto 3915 Varhaiskasvatuksen avustajat 3920 Varhaiskasvatuksen erityisopettaja 3935 Lasten kotihoidontuki 3940 Perhepäivähoito 3945 Kinon täydentävä varhaiskasvatus 3947 Puumalan päiväkodin täydentävä varhaiskasvatus 3948 Järvelän täydentävä varhaiskasvatus 3950 Pajalan päiväkoti

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Valtuuston toimialalenne asettamien keskeisten vuositavoitteiden esittely sekä arvio niiden toteutumisesta
<i>Kuvaa tarvittaessa perustelut, jos tavoite uhkaa jäädä toteutumatta</i> Tavoite: Kuntalaisten aktiivisuutta sivistyspalveluiden käyttämisessä ja kehittämisessä lisätään. Määrittely kuntastrategiassa: Strategian tavoitteet kytketään entistä suunnitelmallisemmin osaksi jokapäiväistä työtä ja toimintaa. Poikkihallinnollisessa kehittämisohjelma- ja suunnitelmatyössä määritellään vastuut, osatavoitteet ja toimenpiteet strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian painopisteitä ja tavoitteita toteuttavat, strategiaan suunnitelmiin perustuvat toimialakohtaiset toimenpiteet viedään vuosittain talousarvioon ja muihin toimeenpanoasiakirjoihin. Toteutus: Osallistuva kuntalainen -kehittämisohjelma puuttuu, toimenpiteitä on toki tehty, vapaa-aikapalveluiden kehittämissuunnitelma valmisteilla, elävä kulttuuriperintöstrategia (osana työryhmää) Tavoite: Henkilöstöä tuetaan työprosesseissa ja työssä jaksamisessa. Toteutus: Jatkuvista pitkistä poissaoloista johtuen esihenkilöt kuormittuvat ja tuki muulle henkilöstölle annetaan resurssien puitteissa.
Perustuvatko vuositavoitteenne kuntastrategiaan ja ovatko tavoitteet mielestänne tarkoituksenmukaisia?
Sivistyspalvelujen vuositavoitteet perustuvat kuntastrategiaan sekä toimialojen omiin asetettuihin tavoitteisiin. Tavoitteet on asetettu peilaten arjen tarvetta ja toimialojen kehittämistavoitteita. Tavoitelistaa voisi vielä tiivistää ja pohtia, kuinka mittareista saataisiin palvelevampia.

Pvm 14.10.2024

--

Onko tavoitteiden asettaminen tarkoituksenmukaisesti toimiva prosessi?
--

Kyllä, jos arki antaa ajan tavoitteiden seuraamiselle.
--

Miten varmistutte, että toimialallanne toimitaan tuloksellisesti ja tavoitteiden mukaisesti?
--

Jatkuva taloudenseuranta ja tiedottaminen, sivistystoimen kuukausittaiset johtoryhmät, osastojen tiimikokoukset, rehtorit+sihteerit tapaamiset.

Tuloksellisuusarviointi

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

Talousarvion ja investointien toteutuminen tilikaudella sekä syyt olennaisiin poikkeamiin
---

Hankintakielto - investoinnit eivät ihan välttämättömästi lukuun ottamatta toteutuneet.

Talousarvion toteutuma

- vakan sijaiskulut huikeat
- lisäksi selvitetään mistä johtuu vakan avustajien ylitys
- nuorisotoimen sijaistus
- kansalaisopiston ylitysilmoitus
- elokuvatoiminnan lakkauttaminen

Miten mittaatte tuottavuutta ja taloudellisuutta toiminnassanne?
--

Opetuskustannus/asukas/oppilas/opetustunti (valtakunnallisesti erityisesti perusopetus ollut edullisimman kärjen tuntumassa jo pitkään)

Talousarvion osalta kunnassa on ollut jo pitkään niukkuutta tarjolla, jonka vuoksi on keskitytty perustoimintojen toteuttamiseen taloudellisesti.

Mitä toimenpiteitä on tehty viimeisten vuosien aikana tuottavuuden parantamiseksi ja onko tuottavuus parantunut?
--

Eos.
------

2. Työelämän laatu

Ovatko henkilöstön vastuut ja tehtäväkuvat selkeät?

<i>Mm. miten ja kenen toimesta määriteltä</i>

Tehtäväkuvien määrittelyä on aloitettu ja se saadaan päätökseen seuraavien kehityskeskustelujen yhteydessä.

Vastuiden ja tehtäväkuvien osalta on epäselvyyttä, koska työ on laahannut pahimmillaan jopa vuosikymmeniä. Lisäksi uusia tehtäviä tulee jaettavaksi toisinaan, runsaankin tehtävämäärän päälle.

Pvm 14.10.2024

Miten seuraatte henkilöstön työhyvinvointia ja miten sen muutoksiin reagoidaan?

Kunnassa on tehty viime syksynä koko kunnan henkilöstöä koskeva työhyvinvointikysely, jonka tulokset liitteenä.

Työhyvinvointia seurataan mm. kehityskeskustelujen avulla. Sivistyspalveluissa on useita eri tiimejä, joten kentän palaute saadaan lähes reaaliaikaisena. Erityisen merkityksellisenä ja työhyvinvointia kasvattavana tekijänä on nähty työterveyden palvelut sekä ePassi-etu. Henkilöstön pysyvyydellä on suuri vaikutus työhyvinvointiin.

Työhyvinvoinnin palautteet tuovat esille, että kuormitusta on havaittavissa konkretisoituen erityisesti vaka ja opetuspuolelle. Tämä osaltaan varmaankin selittää vakaa suuria poissaolokustannuksia. Opetuspuolella kuormitusta lisäävät kasvavat työtehtävät sekä oppilaiden huono käytös.

Erityisesti huolta tällä hetkellä kannetaan talousarviovalmistelusta, jossa leikkausta sivistyspalveluiden määrärahoihin toivotaan yli 900.000 €. Henkilöstölle on osoitettu johdon huoli leikkausten määrästä ja tahtotilasta.

Miten varmistutte tuloksellisesta johtamisesta? Onko johtamisjärjestelmä mielestänne tarkoituksenmukainen?

Johtamisjärjestelmä on tarkoituksenmukainen.

Johtamista kehitetään yhä avoimemmaksi (jaetun johtamisen ja syväjohtamisen periaatteet) sekä tiedotusta lisätään. On tärkeää, että osastoilla tiedetään tilanne ja osataan lukea sitä. Talous ohjaa pitkälle toimintaa.

Henkilöstön osallistumismahdollisuus ja meneillään olevat toimenpiteet henkilöstön kehittämiseksi

Nyt lähinnä keskistytään henkilöstön pysymiseen, kehittämistehtävät eivät ole mahdollisia.

Kuulluksi tulemisen tärkeys ja aito kohtaaminen keinoina.

Sairauspoissaolojen kehitys ja syyt olennaisiin poikkeamiin

Sairauspoissaolot ovat olleet vakassa suuret jo pitkään, nyt toteuma on tässä kohtaa vuotta jo lähes 130 %. Varhaisen puuttumisen malli käytössä. Tukitoimia vuosien aikana tehty, työnohjausta annettu sekä henkilöstöä rekrytoitu.

Henkilöstörakenteen kehitys sekä arvio tulevaisuuden kriittisistä osaamistarpeista

Henkilöstössä puutteita mm. vakaerityisopetuksen, vakasosionomien ja po:n erityisopettajien osalta. Kulttuurikoordinaattori ja hyvinvointikoordinaattori ovat tärkeitä panostuksen paikkoja.

3. Palveluiden laatu ja vaikuttavuus

Miten mittaatte asiakaspalvelun laatua?

Pvm 14.10.2024

Kunnan kannalta olennaisten asiakastyytyväisyysmittausten tulosten esittely ml. asiakastyytyväisyys ostopalvelutuotannossa
Vakan asiakastyytyväisyyskysely, po:n laatukysely, kunnan työtyytyväisyyskysely

Palvelun laadun keskeiset kehittämistoimenpiteet

Toimivat peruspalvelut olemassa olevilla resursseilla.

Riittävät resurssit: erityisopettajat, sosionomit, koulunkäynninohjaajat, sihteeri, hyvinvointikoordinaattori

Mitataan palvelujen vaikuttavuutta, miten? Onko vaikuttavuus parantunut?

Esim. yhteiskunnallinen, kuntatasoinen ja yksilöön kohdistuva vaikuttavuus
Toteutamme vakassa asiakaskyselyä vuosittain, perusopetuksessa laadunarviointia vuosittain 5. ja 8. luokkalaisille heidän huoltajilleen ja henkilöstölle sekä lukiossa oma kyselynsä. Vaikuttavuus on pysynyt aiemmalla tasolla.

Muut asiat**Merkittävimmät onnistumiset toimialueellanne**

Elokuvatoiminnan siirtäminen yksityiselle puolelle
Hyvinvointikoordinaattorin toimen käynnistäminen
Perusopetuksen eri toimintamallien yhdenmukaistaminen (työ edelleen jatkuu)
Varhaiskasvatuksen apulaisjohtajan viran perustaminen

Merkittävimmät riskit ja haasteet toimialueellanne

Taloustilanne ja sitä kautta heijastuva henkilöstön kuormitus. Esimiesten työmäärät mm. sijaistuksista johtuen. Osaavan työvoiman saatavuus erityisesti vaka-puolella.

Muut tarpeelliseksi katsomanne asiat